

Häpner család

Irta Häpner József második 7 voltunk testvérek

Häpner József szül 1905 el. meghalt 1986 jún 7.
 Häpner Erzsébet " 1907 meghalt 1908
 Häpner Julianne " 1908 meghalt 1988 jún 14
 Häpner Katalin " 1909
 Häpner János " 1911 meghalt 1945 Fláborub
 Häpner Erzsébet " 1913 meghalt 1915
 Häpner Antal " 1915 " 1920

az én Éderapám

Häpner József szül 1881 meghalt 1914 Fláborub
 ennek az apja

Häpner Antal szül 1853

Éderapám anyja

Schneider Katalin 1858

az Éderanyám

Krömer Katalin szül 1886

ennek az apja

Krömer Vilmos " 1842

Éderanyámnak anyja

Schäfer Katalin szül 1846

1979.

Émlékeim a régi időkről.

1914-ben kitört a világháború és akkor 9 éves voltam a harmadik osztályba jártam még emlékenem egy kisít és volt június hónapban akkor vasárnapon dobolt a kisbíró mindenki kíváncsian kiment az utcára (mert nálunk vasárnapon soha nem dobolt a kisbíró) és figyelte mit is hirdetnek az hirdette hogy a had köteles férfiakat már nem tudom hogy milyen évnapokba be kell vonulni azt hihetem már másnapon és így az én apámnak is be kellett vonulni és egyedül maradtunk ^{akkor} 4-en voltunk testvérek anyámmal és nagyananyámmal voltunk (következő évben márciusban még született egy fivő testvérem). tehát akkor voltunk 5-en 3 fivő és 2 leány] ^{én voltam a legidősebb} apa nélkül ~~na~~ az ömer vagyonunk volt. k. b. két hold föld, még egy tehén semmi más. igazbogy nagyon sikken eltűnt 1915-ben már apánk nem írt a frontról már akkor állt az Oron fronton mert ő az Oron fronton volt igaz hogy

Szerbiával kezdődött a háború, mert ők
gyilkolták meg a magyar trónörökös és
feleségét ^{1914. jún. 28.} és így értán magyarorszáig vagyis
akkor volt még Oroszák magyar monarchia
/első Ferenc József volt a magyar Király
és az Oroszák császár/ hadat üzent Szer-
biának. ^{július 28.} akkor beleavatkozott Oronomág
(a szerbek oldalán volt) és így kezdődött
az 1914-es világháború. Oronomág hadat
üzent a monarchiának. Továbbá Német-
országnak és így majdnem egy időben
kezdődött a háború Szerbiában még Oron-
omágban is ugyanakkor hadat üzent
Franciaorszáig és Anglia Németországnak
Németorszáig hadat üzent Belgiumnak, mert
a németek azt akarták hogy Belgium en-
gedje meg hogy a német csapatok átvonul-
hassanak és Belgium azt nem akarta
megengedni és így a Németek erővel
bevonultak Belgiumba. Németorszáig és
a monarchia, még Olaszorszáig ezek hármán
növetségben voltak szeptember 8-án
keltett volna a monarchia és Németorszáig
oldalára állni, de ~~az~~ nem így volt hanem
Olaszorszáig 1915-ben a monarchiának.

meg Németországnak hadat üzent
és így aztán ~~sem~~ Oroszország is ellenük
fordult. Anglia, meg Franciaország így
akartak Oroszországgal egyesülni hogy a Par-
denellákon át akartak jutni Oroszországba
ast meg a Törökország sem engedte meg és
így Törökország is hadat üzent Angliának,
Franciaországnak és Oroszországnak, ígyintén
Bulgárián is át akartak menni és így a
Bolgárok is háborúba kevertek Oroszország
ellen, és így aztán majdnem egész Európa
háborúban állt egymással egyik oldalán.
Magyarország, Ausztria (a monarchia) aztán
meg Németország, Törökország, és Bulgária,
a másik oldalon vagyis ellenfelek. ^{Itália} Oroszország,
Anglia, Franciaország, Belgium, Oroszország,
később még Románia is és így aztán való-
ságszerű világháború lett. és így kezdődött
az országban nagy nehezesség az embereknek
18 évtől 55 évig be kellett vonulni a háborúba
tehát itthon maradtak még az anyók,
gyerekek, és öreg emberek, az anyóknek
kelletett a férfi munkát végenni gyerekeknek
is kellett segíteni dolgozni sőt így is volt
hogy a 4. 5. és 6. osztályosok már majustól
október hónapokig iskola nélkül volt.

hogy többet tudjanak a műveknek segítői
az itthoni és a földéken a munkát végezni
mert akkor csak ⁶ évig voltak a gyerekek iska-
la kötelesek és ez is le volt rövidítve úgyhogy
egy kicsit visszamaradtak a tanulással. igaz -
nekünk nagyon jó tanítóink volt és mégis -
csak a leginkábbéresebbet tanultunk például írni
és olvasni magyarul, és németül tanultunk. román-
tan, történelem és egyéb art csak magyarul tanultunk
itt Szakadaton 2 tanterem iskola volt mind-
egyik tanteremben volt 60-65 gyerek egyik egyik
tanteremben 3 osztály volt, és a 6 osztálynak 2 taní-
tója volt, első második és harmadik osztálynak egy
tanító, és negyedik, ötödik, és hatodik osztálynak.
minden egy tanító nálunk így volt a taní-
tó és felesége aki szintén tanítónő volt ő rájuk
volt bízva a 120-130 iskolás gyerek. és ők est-
meg is csinálták a tanítói lakás is ott volt
az iskolafürdőben és ők ott is laktak
főzetésük az Honvércsés volt ami art
jelentette hogy kaptak mindenkitől art
már nem tudom hány nyolcados busát
mert ilyen ünnepségekkel lett miéve és vöröset
meg zabot és ohinek bora terméket meg bort
is kaptak, és valami csekély pénz fizetést is kap-
tak. ami családunk nagyon megérezte, élt

mert mink ötön voltunk testvérek kegyelme-
re nem volt hadiregélyt nagyon keveset kaptunk
így hogy Édesanyánk kegytelen volt a cseplő -
gephes jámi de nem is a faluban hanem ez talán
8 kilométer távolságon volt Piosberényen túl
egy majorban ott volt a cseplő gép oda többen is jártak
hokaditrol és többör en is vittam neki ebédet
akkor talán 11 éves voltam és mivel én voltam a
legidősebb körtünk úgy én vittam a Nagymama
meg főtte az ebédet, persze többen vitték ebédet -
így hogy nem mentem egyedül. Ezek nagyon
nehéz idők voltak amitt akkor megéltük
mert mi értük legjobban nekünk
nem volt semmi jövedelmünk a nagyobb
gazdálaknak azért még jobban ment mert
nekik megtermet a gabonájuk és volt ne-
kik jónag, vagyis volt jövedelem és sokkal
jobb volt a megélhetésük mint nekünk
az országban a gazdasági helyzet mindig
rosszabb lett és így aztán 1918 ban kitört a
forradalom így emlékenem ez volt úgy önel
november elején meg emlékenem a katonák
harajöttek, otthagytak mindent, voltak akik
a puskájukat is a velük hozták és lövöldöztek
és azt mondták hogy most vége van a háborúnak

itt hon a gyerekek azt mondták hogy men-
jünk át egyökhre ott be lehet menni az úrletek
be és lehet vinni az árut voltak akik át is
mentek. gyerekek, felnöttek, és voltak akik el
is hirtak egy néhány valamit amit még el tud-
tak kapni mert es nem tartott sokáig pár
napig mire megie helyre jött és rend lett. akkor
alakult a magyar Népköztársaság nálunk is
a régi Körségi Elöljáróságot leváltották és
lett helyette Tanácselnök, és Tanács tagok azok
képezték az előjáróságot.

Hívatat a Tolnai megyei Népműsrag 1979
június 3. megjelent számából.

Uapjainkban van hatvan estendeje annak
hogy a megyei intéso bizottság jelentést
kért a körségi munkás - parant, és katona
tanácsoktól a körségekben működö neve-
retekröl, veretöikröl és a tagság létmámaröl.
a nakadati tanács jelentése így hangzik.

Jelentem hogy a körségnek 1115 lakósa
van, szocialista pártmoveret van alakult 1904k.

Építőmunkás nakmoveret van, vas-
munkás 3 taggal, építőmunkás 120 taggal.

Földmunkás kszgarda 84 taggal.

Famunkás 10 taggal, egyéb nakmök 9 taggal.

a pártnevetet elvették Stier mártón,
jegyzője Kanter János, levelezője Krebn
Péter volt.

Lokkal rengetesebb a tolnai tanács
jelentés, közli hogy a községnek 9352 lakója
van a helyi nocialistapárt 2848 tagból áll (a lakos
ságnak 30 százaléka. működött a községben az
Építőmunkások szervezete 400 taggal, a hajósok
szervezete 400 taggal, a megyében itt volt a legtöbb
hajós, a textilipariak szervezete 464 a föld-
művesek szervezete 965, a kisgazdák szervezete
223, a kisiparosok szervezete 264, a népművelési
munkások szervezete benne a tanítók csoportja
90, a kereskedelmi alkalmazottak szervezete 37
taggal.)

A népköztársaság nem tartott sokáig
akkor jöttek a fehérek vagyis a Körtzi rendőr,
a Tanács tagokat leváltották és letartoz-
tatták őket elvették őket Simontornyára és már
így volt hogy 25 botütést kapnak a fenekükre
ami annak idején többször történt Szakadátón
ugyan nem de gyönkőn volt néhány esett hogy
megtörtént sőt volt egy esett hogy agyonlőtték
egy miulai földműves gyönkőn mert akkor
statarium volt (rögtön itélő bíróság) a naka-
dátói Tanács tagok is csak így unták meg

a 25 botütést mert az akkori Plebánosunk
(Bräutigam Feener) körbenjárásával nem
bántottak őket és hazaengedték, és aztán lett
egy idő amikor nagy munka nélküliség volt.
En akkor kömüestanonos voltam Dombóvárra
mentem dolgozni egy ottani mestertől, voltunk
háromnak lakadati fiúk akik oda jártak min-
den héten sőt volt úgy hogy két hétig is voltunk
főtétel nélkül két hétig amikor hazából indultunk
vittünk egy, vagy ha két hétig maradtunk két
kenyeret és valamit hossa, kis uborkát, kolbászt,
vörös hagymát, sőt, paprikát, és evvel el kellett
lenni, egy két hétig főtétel nélkül nagyon
sokat nélkülözöttünk, mert a kenyér kemény
lett, és penészes lett de nem volt más hátra
meg kellett enni, ugyan lehetett volna kapni
a pékség friss kenyeret, de olyan meggondolt voltam
hogy nem volt pénzünk és nem tudtuk
venni hanem be kellett osztani a kemény
kenyeret hogy tartson valamit még hazame-
gyünk így voltam majdnem 1 és fél évig
Dombóváron mire az egyik társunk fel-
nabadult, a másik meg nem jött már oda
máshová ment dolgozni, tehát maradtam
egyedül, akkor már én sem maradtam.

mert egyedül kellett volna utazni sokszor
éjjel is és így Éderanyámmal le mentünk
Dombóvárra és voltunk a mesternek hogy már
én se megyek többet oda dolgozni mert akkor
Infláció volt, a pénzek nem volt értéke emlékszem
még háromféle pénz volt akkor, fehérpénz, az egyik
oldalán fehér tehát íves volt a másik oldalán voltak
a számok, azaz hogy mennyi volt az értéke, akkor
volt az úgynevezett Postapénz amitt a posta
adott ki akkor volt még a régi kék pénz ez volt
a legértékesebb. Így tehát dombóvártól elmaradtam
és akkor volt itt helyben egy fiatal Kőmives
mester Streitenberger István, volt a neve és ő
hárra mentem kőmives tanoncuk ez már va-
lamivel jobb volt mert a munkák itt a nom-
red környékben még sűrűben itt helyben is voltak
nem kellett vonattal utazni, hanem gyalog men-
tünk és ha lehetett, és ahol lehetett minden este ha-
za jöttünk gyalog volt olyan hely is ahonnan
csak minden héten kétszer tudtunk hazagyalo-
golni de mégis csak jobb volt mint azelőtt
amikor egy vagny volt úgy is hogy két héttig kellett
maradni főt étel nélkül, és így telt mult
az idő és 1922. ben februárban vagny
Kőmivessegéd lettem, még egy kis időn
át ott dolgoztam a mesteremnél valamivel több

fiatalt is kaptam de általában munka nem
volt nála, úgy hogy mentem révest aratni még
volt kukorica földünk is amitt révest kapáltunk
mert kömives munka nagyon ritkán akad volt
olyan esett is hogy 8 és 10 kilométer távolra is
mentünk kukoricát kapálni hogy legyen egy
kis kukorica amivel a baromfit és uokát lemei egy
kis hisonak való is elstartani, nagy munkanélküli-
ség volt úgy hogy mentünk töl tássammal együtt
munkát keresni többször is volt olyan is hogy el-
mentünk Sárbozárdig gyalog sőt volt olyan is hogy
elmentek innen Pestre gyalog, de legtöbbször ered-
mény nélkül vagy csak rövid időre találtunk
munkát mert akkor nem volt így hogy sejen
éven át lett volna munka, legtöbbször ha volt évenként
4 hónapra át kömives munka akinek nagyon nagy
reverenciája volt esetleg 6 hónapra keresztül, télen egy-
általán nem volt kömives munka akkor a kömiv-
esek aki horrajutót elmentek az erdőbe fát kitermelni
mert volt vagy 120 kömives a faluban tehát fa-
kitermelésből sem jutott mindenkinek se nagyon
mentem egyik télen át Halozóra egy idős bácsi-
hoz a Takács mesteriséget megtanulni mert egy
fióvőnk volt a hársban még édesapámtól

és a Nagypapától még a horrávaló is és így
akkor én a telen nohtam vérsnat nohtam síoni
mert annak idején elég sok kenderet termeltek a
falunkban és én akkor aival foglalkoztam nem
nagyon sokat lehetett keremi vele, de megis jobb volt
mint a semmi. és így múltak az évek.
volt így hogy valamivel jobb volt a munka.
lehetőség 1927. - 1928 ban valamivel jobb volt.
1928 ban. építettünk az istálot és a pajtát.
én már akkor többes kömünsegéd voltam.
tehát magam csináltam mester nélkül.

1929. január 20 án megházasodtunk volt
lakodalom diosbényi Zeneűek voltak.
mert volt diysla lakodalom, az én fele-
ségem Eichhorn Éva, a bátyja Eichhorn
Jakab. meg elvette az én testvéremet Kálmár
Julianna, és így egy napon volt az esküvő.
én voltam akkor 23 éves a feleségem pedig
21 éves volt, még abban az évben született meg,
anna nevű lányunk 1929. december. 10 án.
követ kezö évben pedig született egy fiú. József
volt a neve 1930. december 6 án. de ez 1932 ben
meghalt. akkor jártam egy tanfolyamot
előkészültem a kömün. mesteri vizsgára egy
helybeli képzített kömün. mester Schünler Ferenc.
volt a neve.

személyt elő is így artán 1932. ben apr. 14-én
letették a Kömivesmesterei vizsgát Budapest,
az államipiténeti Hivatalban. igaz hogy most
már önmállóan vállalkoztam munkát ha
lett volna, abban az éven nagyon kevés volt a
munka, igaz hogy a cséplőgéphez kellett menni
hogy legyen miből élni. követségben ében
már valamivel jobb volt akad az új munka
hogy megvolt a megjelöltés perne nem itt helyben
mert itt alig volt valami, hanem vidéken. Fe-
héhidegkúton, Szakályon, Regölyön sőt volt
olyan is hogy Sármentmikulóson is volt munka
egy új Kulturház építés, vettem egy kerékpárt
és avval mentem a községet sőt Sárment-
mikulósa is jártam kerékpárral hűtőn oda.
Nombaton vinná és így vittem egen hűtővel
aminalót főt étel ott is csak nagyon ritkán volt.
Később akkor már a nomiedközségekben lett
munkám, főleg Héidegkúton és Regölyben ott
építettem majdnem minden ében 2 vagy 3 lakó-
házat onnan már többör tudtam hazajárni ke-
rékpárral. akkor már voltak segítők, segé-
dek tanonak, és segédmunkások mert egy ilyen
lakóházat egyedül nem lehetett megépíteni
így artán már valamivel jobb volt

Igy teltek multok megint az évek és jött
a háború úgy én is bevonultam 1944-ben a
magyar hadsereghez. Pécsre vonultam be majd
Nagyárpádra ~~onnan~~ onnan még vissza Szekešvádra már
ott lehetett hallani az ágyúdörgést mert az Oronok
már jöttek az alföldön át és így minkezt marcali-
ba szállították mert mi teljesen új kiképzést kap-
tunk, de az Oronok mindig közelebb jöttek
akkor onnan elszállították a határ felére Sremske
onnan majd Austruian, keresztül Kmetornagba
Brenlauba amikor oda is közeledtek az Oronok ak-
kor Dániába szállították ott megint teljesen új
kiképzést kaptunk, ott aztán angol fogdába ke-
rültünk mivel vége lett a háborúnak így
még egy két hétig Dániában voltunk onnan
aztán gyalog kellett menni egészen Dánián át
énak Kmetornagba (Slesvig Holstein) tar-
tományba a tenger mellett voltunk egy nagy
rajtában voltunk elszállásolva és mindennap
kimentünk a tenger partra és néztünk a dagály
meg az apályt ami nagyon érdekes volt, az ellátás
nagyon szép volt igaz nem is kellett semmit se
eszmélni és így valahogy meg voltunk ott voltunk
talán két hónapig akkor bevonultak

nagyjén vonatra kerültünk és elváltattak
Westfáliaiba, Unna városba ott kiraktak és
ott voltak lakatnyák azokba elváltattak az épü-
letek körül voltak kerítve dupla drótkerítéssel
ugyhogy teljesen be voltunk zárva nem lehetett
kimenni mert mindenhol angol őrség volt de
később (egy két hónap) után már nem volt ilyen
rigoru, már ki is lehetett menni és így aztán
már egynehányan kimentek és már nem jötték
vissza az angolok már nem sokat tartódtak velünk
és így egyszer egyik napon én is több társammal
együtt ott hagytuk a lakatnyát, kimentünk az
álmórra felültünk a vonatra és mentünk sehol
nem tartotta fenn minket, és így elértünk Pannaiig
a német határnélég, ott volt egy nagy fogolytábor
ott jelentkezünk azt mondták ott mert ott volt
már egy használati bizottság aki akar az marad-
hat ott és onnan majd használatyák sorrend szerint
mert ott voltak már több magyar katonák
és így aztán ott voltunk talán két hétig mire
vonatott kaptunk és használatyák Komáromig
att ki kellett menni és bemenni a várba csakhogy
nekem és több társammal akiknek német
névük volt nem engedték használatyák azt mond-
ták hogy Volkesbundisták voltak voltunk és

még 2 hetig börtönbe zárták pedig egyike
sem volt a Népközbondban és ott volt a leg-
rossab sorunk onnan még aztán Rendőri
kiszérettel felelősségre vállalták a börtönbe
ott megint voltunk egy hetig majd onnan Gyömrőre
vállalták megint Rendőri kiszérettel ott már
csak egy napig voltunk a börtönben mintán
már igazolták itt felelősséget hogy nem
voluk Népközbondisták akkor kaza engedték, és
egy később kaza 1946 ban április hónapban.